
SPRAWOZDANIA

Marta Czakowska¹, Michał Czakowski²

Sprawozdanie z 59. Zjazdu Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego, 12-14 czerwca 2017 r. Kielce

W dniach 12-14 czerwca 2017 r. w Kielcach odbył się 59. Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego pt. Dwadzieścia lat obowiązywania Konstytucji RP: Polska myśl konstytucyjna a międzynarodowe standardy demokratyczne. Dla środowiska prawniczego było to jedno z najważniejszych wydarzeń w skali kraju. Zjazd zgromadził rekordową liczbę ponad 220 uczestników. Podczas Zjazdu wygłoszono 67 referatów, w tym 9 na sesjach plenarnych. Przesłanie do uczestników Zjazdu skierował Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, zaś przedstawił je uczestnikom Zjazdu minister Andrzej Dera. Uczestników Zjazdu powitali m.in: Rektor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, prof. zw. dr hab. Jacek Semaniak i marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Adam Jarubas.

Przywilej organizowania Zjazdu przypadł Zakładowi Prawa Konstytucyjnego, Europejskiego i Międzynarodowego Publicznego Instytutu Prawa, Ekonomii i Administracji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Wśród uczestników Zjazdu znaleźli się przede wszystkim przedstawiciele nauki prawa konstytucyjnego. Nie zabrakło wśród nich wielu zasłużonych dla konstytucjonalizmu polskiego postaci, m.in. prof. dr. hab. Leszka Garlickiego, prof. dr. hab. Marii Kruk-Jarosz, prof. dr. hab. Zdzisława Jarosza, prof. dr. hab. Mariana Grzybowskiego oraz I prezes Sądu Najwyższego – prof. dr. hab. Małgorzaty Gersdorf. Na uwagę zasługuje fakt udziału w Zjeździe relatywnie dużej grupy praktyków prawa, doktorów i doktorantów z licznych ośrodków naukowych.

Tradycją już jest, iż podczas Zjazdu Katedr odbywa się Zebranie Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego, tym razem było to także Walne Zebranie, podczas którego dokonano wyboru Prezesa Zarządu, którym został prof. dr. hab. Krzysztof Skotnicki, zaś jego Zastępcą, prof. dr. hab. Jerzy Jaskiernia.

Po zakończeniu obrad drugiego dnia 59. Zjazdu, miało miejsce także zebra-

¹ Dr Marta Czakowska – Instytut Prawa, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy.

² Mgr Michał Czakowski – Instytut Prawa, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy.

nie Kierowników Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego.

Na uznanie zasługuje także fakt, iż organizatorzy, pod przewodnictwem prof. dr. hab. Jerzego Jaskierni, poczynili wszelkie starania, by kontynuować zacną praktykę publikacji wygłaszanych podczas Zjazdu referatów jeszcze przed samym Zjazdem. Imponująca publikacja, pod. red. naukową prof. dr. hab. Jerzego Jaskierni oraz dr. Kamila Spryszaka, pt., *Dwadzieścia lat obowiązywania Konstytucji RP. Polska myśl konstytucyjna a międzynarodowe standardy demokratyczne*” wydana nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek, została przekazana wszystkim uczestnikom w dniu rozpoczęcia 59. Zjazdu.

W ramach 59. Zjazdu odbyły się trzy sesje plenarne: „Polska nauka prawa konstytucyjnego a Konstytucja RP – doświadczenia praktyki ustrojowej”; „Międzynarodowe standardy demokratyczne a Konstytucja RP – doświadczenia praktyki ustrojowej” oraz „Ewolucja poglądów polskiej nauki prawa konstytucyjnego i rozwój międzynarodowych standardów demokratycznych a perspektywa zmian w Konstytucji RP”. Ponadto miały miejsce także obrady w pięciu zespołach problemowych: „Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP – doświadczenia praktyki ustrojowej”; „Ewolucja demokratycznych standardów międzynarodowych a Konstytucja RP”; „Obszary regulacyjne Konstytucji RP w świetle doświadczeń jej obowiązywania”; „Uwarunkowania Konstytucji RP na tle ewolucji polskiej myśli konstytucyjnej i tendencji rozwojowych współczesnego konstytucjonalizmu” oraz „Nowe wyzwania regulacji konstytucyjnej w ujęciu prawno-porównawczym”.

Ceremonię otwarcia Zjazdu prowadził prof. dr. hab. Jerzy Jaskiernia. Jako organizator tegoż wydarzenia podziękował wszystkim zebrany uczestnikom Zjazdu za przybycie, władzom państwowym, samorządowym oraz Uczelni za wsparcie i pomoc podczas jego organizacji. Prof. Jaskiernia podkreślił także, że celem tegorocznych obrad jest nie tylko refleksja polskiej nauki prawa konstytucyjnego związaną z doświadczeniami, jakie przyniosło dwudziestoletnie obowiązywanie polskiej ustawy zasadniczej, ale też o dostrzeżenie wpływu na Konstytucję RP standardów międzynarodowych.

Pierwszej sesji plenarna nt. „Polska nauka prawa konstytucyjnego a Konstytucja RP - doświadczenia praktyki ustrojowej” przewodniczył nestor polskiego konstytucjonalizmu, prof. zw. dr. hab. Kazimierz Działocha. Przewodniczący udzielił głosu prof. zw. dr. hab. Marii Kruk z Uczelni Łazarskiego w Warszawie, która przedstawiła referat pt. *Polska nauka prawa konstytucyjnego a konstrukcja władzy ustawodawczej w Konstytucji RP - doświadczenia praktyki ustrojowej*. W ocenie prof. Marii Kruk analiza nawet najbardziej konkretnego aktualnego problemu, zwłaszcza w zakresie władzy ustawodawczej i to w kontekście nauki, nie może obejść się bez sięgnięcia do pokładów doktryny europejskiej różnych czasów, do rodzimej tradycji wywodzącej się także z różnych epok i czasem przeciwstawnych doktryn i doświadczeń, dowodzących, że polska nauka prawa konstytucyjnego nie była i nie jest izolowana i że nie narodziła się w 1997 roku. W konkluzji Autorka dokonała stwierdzenia, że praktyka polityczna, także konstytucyjna, „powtarza się”, bardziej lub mniej wernie, w różnych krajach i okresach historycznych oraz w podobnych lub różnych sytuacjach politycznych. Kolejnym referentem był prof. zw. dr. hab. Marian Grzybowski

z Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, prezentujący referat pt. Polska nauka prawa konstytucyjnego a konstrukcja władzy wykonawczej w Konstytucji RP - doświadczenia praktyki ustrojowej. W rozważaniach swych prof. M. Grzybowski podkreślił, iż dwudziestolecie ustanowienia i obowiązywania Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r. stanowi przesłankę dla oceny funkcjonalności regulacji konstytucyjnych, daje także okazję do konfrontacji efektów jej stosowania z oczekiwaniami, jakimi kierowali się uczestnicy prac nad unormowaniami konstytucji. Z kolei prof. zw. dr hab. Marek Zubik z Uniwersytetu Warszawskiego wygłosił referat pt. Polska nauka prawa konstytucyjnego a konstrukcja władzy sądowniczej w Konstytucji RP. Dokonał krótkiego rysu historycznego kształtowania władzy sądowniczej w Polsce, a następnie podjął się refleksji i oceny przyjętych i obowiązujących dziś rozwiązań ustrojowych w tym zakresie.

Drugiej sesji plenarnej nt. Międzynarodowych standardów demokratycznych a Konstytucji RP – doświadczeń praktyki ustrojowej, przewodniczył prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki. Sesję otworzyło wystąpienie prof. zw. dr hab. Leszka Garlickiego pt. Standardy demokratyczne Rady Europy a Konstytucja RP – doświadczenia praktyki ustrojowej. Prelegent w pierwszej kolejności dokonał uściślenia pojęć „standardy Rady Europy” oraz „konstytucji”. Następnie wskazał, iż ramy tego referatu nie pozwalają ani na całościową prezentację standardów, jakie – w ramach Rady Europy – wypracowano w ciągu minionego półwiecza, ani też na rozważenie wszystkich materii konstytucyjnych, w których standardy te stały się ostatnio szczególnie istotne. Prof. Garlicki dokonał analizy tylko tych standardów, jakie wynikają z orzecznictwa ETPCz oraz z dokumentów przyjmowanych w ramach Komisji Weneckiej w zakresie kilku wybranych dziedzin: procedur zmiany konstytucji, roli sądu konstytucyjnego oraz zasady niezależności sądownictwa. Kolejnym z referentów był prof. zw. dr hab. Krzysztof Wójtowicz, reprezentujący Uniwersytet Wrocławski, który przedstawił problematykę Standardów demokratycznych Unii Europejskiej a Konstytucji RP – doświadczenia praktyki ustrojowej. W swym wystąpieniu poruszył szereg interesujących zagadnień, w szczególności dotyczących demokracji jako wartości i fundamentu Unii Europejskiej, konsekwencji umacniania demokratycznej legitymacji Unii Europejskiej dla ustroju RP, w tym m.in. skutków ustanowienia instytucji obywatelstwa Unii Europejskiej dla polskiego prawa konstytucyjnego, rola parlamentu RP w procesie stanowienia prawa Unii Europejskiej. Prof. Wójtowicz odniósł się także do obowiązku respektowania przez RP wartości demokratycznych wspólnych państwom członkowskim Unii Europejskiej, w tym także treści obowiązku respektowania wartości demokratycznych przez RP jako państwo członkowskie, konsekwencji nieprzestrzegania wartości demokratycznych przez państwo członkowskie w świetle Traktatów unijnych. Zwieńczeniem drugiej sesji plenarnej było wystąpienie prof. nadzw. dr hab. Andrzej Bisztyga z Uniwersytetu Zielonogórskiego, który wygłosił referat pt. Standardy demokratyczne Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie a Konstytucja RP – doświadczenia praktyki ustrojowej. Prof. Bisztyga stanowczo podkreślił, że wieloprzedmiotowość i bogactwo form prawnie niewiążącego oddziaływania OBWE i jej instytucji na poziom i implementację standardów demokratycznych uzmysławiają nam, że Europa nie jest minionym

faktem czy zadaniem zakończonym. W ocenie Prelegenta jest wręcz przeciwnie, bowiem Europa jest zadaniem w toku, stąd przypisane są do niej dynamiki: polityczna i ustrojowa. Wskazał także, że OBWE terytorialnie, organizacyjnie i funkcjonalnie wykracza poza geograficzne granice Europy. Lecz w ocenie prof. Bisztygi, granice Europy trzeba stale poddawać negocjacom i instytucje OBWE stanowią forum takich negocjacji, przy czym pamiętać należy, iż to europejskie, demokratyczne wartości i europejska kultura faktycznie określają Europę jako przestrzeń geograficzną, która pozostaje otwarta.

W drugiej części dnia odbyły się obrady w pięciu równoległych zespołach problemowych. Pierwszemu z zespołów problemowych „Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP – doświadczenia praktyki ustrojowej”, przewodniczył prof. dr hab. Dariusz Dudek z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Pierwszy z prelegentów, prof. zw. dr hab. Jacek Sobczak z Uniwersytetu Humanistycznospołecznego SWPS w Warszawie przedstawił problematykę standardów konstytucyjnych i międzynarodowych vs rzeczywistość polska w kontekście mirażu wolności prasy. Następnie o prawie łaski w kontekście zasady demokratycznego państwa prawnego mówiła prof. nadzw. dr hab. Katarzyna Kaczmarczyk-Kłak z WSPiA Rzeszowska Szkoła Wyższa. Z kolei prof. nadzw. dr hab. Paweł A. Leszczyński z Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, podjął się próby odpowiedzi na pytanie czy lub gdzie zachodzą możliwości modyfikacji w zakresie regulacji prawnoznaniowych Konstytucji RP z perspektywy XX-lecia ich obowiązywania. Natomiast o prawie do sądu oraz prawie do zaskarżania orzeczeń i decyzji sądowych w pierwszej instancji a czynności dowodowe w procesie (ze szczególnym uwzględnieniem postanowień o otwarciu zwłok i wyjęciu zwłok z grobu) mówił prof. nadzw. dr hab. Czesław Kłak z WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej. Z kolei dr Marta Czakowska z Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy przedstawiła problematykę prawa obywatela do udziału w życiu publicznym na przykładzie czynnego i biernego prawa wyborczego. Kolejna prelegentka, dr Agnieszka Łukaszczuk z Wyższej Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie omówiła rolę aktów prawa miejscowego w dziedzinie regulacji praw i wolności jednostki (w świetle orzecznictwa sądowego). O terminie do złożenia skargi o wznowienie postępowania cywilnego w świetle wyroku TK z dnia 22.09.2015 r., SK 21/14 z kolei mówiła dr Joanna Derlatka z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Adw. Damian Kosmala zaś przedmiotem swoich rozważań uczynił prawo do sądu w Konstytucji RP a postulat sprawności postępowania sądowego. Natomiast mgr Michał Czakowski, reprezentujący Kujawsko-Pomorską Szkołę Wyższą w Bydgoszczy omówił zagadnienie obywatelskiego prawa dostępu do służby publicznej. Przedstawiciel gospodarza Zjazdu, mgr Patryk Zieliński z kolei przedstawił referat dotyczący ochrony praw człowieka jako kluczowego standardu Rady Europy w obszarze kształtowania polityki młodzieżowej a praktyki w Polsce.

Drugiemu z zespołów problemowych pt Ewolucja demokratycznych standardów międzynarodowych a Konstytucja RP przewodniczył prof. nadzw. dr hab. Zbigniew A. Maciąg z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Jako pierwszy z prelegentów wystąpił prof. zw. dr hab. Jerzy Jaskiernia z Uniwersy-

tetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, omawiając problematykę istoty i charakteru prawnego związania suwerennego państwa międzynarodowymi standardami demokratycznymi. O roli prawa międzynarodowego w wykładni Konstytucji RP z kolei mówił dr Piotr Kapusta z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Natomiast adw. dr Monika Haczkowska z Politechniki Opolskiej przedstawiła zebranych uczestnikom Zjazdu zagadnienie jurysdykcji Trybunału Konstytucyjnego z perspektywy członkostwa Polski w strukturach europejskich. Z kolei dr Joanna Uliasz z Uniwersytetu Rzeszowskiego rozprawiła o standardach konstytucyjnych a standardach strasburskich w zakresie ochrony prawa do prywatności. Dr Agata Hauser z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zajęła się problematyką standardów prawa wyborczego w opiniach Europejskiej Komisji na Rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji Weneckiej). Jej współpracownik zaś, dr Krzysztof Urbaniak przedstawił kwestię standardów europejskich zasady równości wyborów w kontekście polskiego prawa wyborczego i praktyki ustrojowej. Natomiast dr Bogusław Przywora z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie i Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie mówił o międzynarodowych standardach w zakresie wolności tworzenia i działania partii politycznych a polskim modelem kontroli partii politycznych na kanwie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Polski poseł na Sejm dr Robert Kropiwnicki poruszył problematykę wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Polsce. O prawie do sądu administracyjnego - standardach Rady Europy a polskiej regulacja konstytucyjnej mówił zaś dr Michał Kowalski z Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie. Zaś dr Justyna Węgrzyn z Uniwersytetu Zielonogórskiego omówiła wpływ europejskich standardów ochrony konsumenta przez informację na realizację art. 76 Konstytucji RP. Reprezentujący SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, dr Wojciech Kasprzyk, przedstawił problematykę skargi przeciwko Polsce do ETPCz w odniesieniu do art. 8 Konwencji. Ostatnia z prelegentek, mgr Ewa Golka-Jastrząb z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, poruszyła zagadnienie prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Obradom trzeciego zespołu problemowego pt. „Obszary regulacyjne Konstytucji RP w świetle doświadczeń jej obowiązywania” przewodniczył prof. zw. dr hab. Andrzej Szmyt z Uniwersytetu Gdańskiego. Jako pierwszy głos zabrał prof. zw. dr hab. Bronisław Sitek z Uniwersytetu Humanistycznospołecznego SWPS w Warszawie, który przedstawił problematykę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w mediach w latach 2015-2016 i poczynił uwagi na tle nowej koncepcji ochrony interesów i praw Skarbu Państwa. Natomiast przedstawiciel organizatora Zjazdu, prof. nadzw. dr hab. Piotr Ruczkowski, omówił zagadnienie konstytucyjny dualizmu systemu źródeł prawa a ochrona wolności i praw jednostki. Zaś prof. nadzw. dr hab. Leszek Bielecki z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach dokonał analizy optymalności przepisów o finansach publicznych w Konstytucji RP. O ewolucji pojęcia obywatelstwa w okresie obowiązywania Konstytucji RP z 1997 r. mówił dr Krzysztof Kozłowski z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Natomiast dr Hubert Kaczmarczyk z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach omówił zagadnienie legitymizacji sądownictwa konstytucyjnego. Zagadnienie konstytucyjnego standardu organizacji

samorządu terytorialnego - o stan obecnym i perspektywie zmian przedłożyła dr Anna Feja-Paszkiwicz z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Dr Anna Szyszka z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego omówiła zakres immunitetu parlamentarnego na tle wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 2/14 z dnia 21 kwietnia 2016 r. Dr Michał Łyszkowski z Biura Trybunału Konstytucyjnego w Warszawie przedstawił problematykę konstytucyjnych podstaw ochrony środowiska jako inspiracja dla orzecznictwa sądowego. Adw. dr Beata Stępień-Załużka z Uniwersytetu Rzeszowskiego zaś dokonała prezentacji tematu e-voting a Konstytucja RP. Przedstawiciel Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, dr Robert Tabaszewski, podjął się przedstawienia uwag de lege lata w odniesieniu do problematyki orderów i odznaczeń jako odbicia konstytucyjnych zasad i wartości. Problematykę własności intelektualnej wobec konstytucyjnej zasady ochrony własności przedłożyła zebrany słuchaczom dr Ksenia Kakareko z Uniwersytetu Warszawskiego. Z kolei przedstawiciel palestry oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, adw. mgr Konrad Kozioł dokonał prezentacji tematu „Prokuratura jako pozakonstytucyjny organ ochrony prawnej”.

Przewodniczenie czwartemu zespołowi problemowemu zajmującego się uwarunkowaniami Konstytucji RP na tle ewolucji polskiej myśli konstytucyjnej i tendencji rozwojowych współczesnego konstytucjonalizmu, organizatorzy powierzyli prof. dr hab. Anna Łabno z Uniwersytetu Śląskiego. O demokracji jako uniwersalnej ewolucji i polskiej praktyce ustrojowej prawił pierwszy z prelegentów występujący w tymże zespole, dr Ryszard Balicki z Uniwersytetu Wrocławskiego. Niejako kontynuację podjętej przezeń problematyki stanowiło wystąpienie dr. Łukasza Pikuły z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, bowiem mówił on o aksjologicznej spójności Konstytucji RP ze stanowiska współczesnej filozofii prawa. Dr Jerzy Szukalski z Wyższej Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie zaprezentował zagadnienie tradycji ustrojowych I i II Rzeczypospolitej w regulacjach Konstytucji III RP. O modelach organu wykonawczego gminy w kontekście art. 169 Konstytucji RP i wypływających na tle tej analizy wnioskach de lege lata i de lege ferenda stanowił zaś dr Jarosław Czerw z Wyższej Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Procedura zmiany ustawy zasadniczej w polskiej tradycji konstytucyjnej, w Konstytucji RP z 1997 r. i w projektach Konstytucji polskich partii politycznych a tendencje współczesnego konstytucjonalizmu była przedmiotem rozważań poczynionych przez dr Radosława Kubickiego z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Natomiast dr Grzegorz Pastuszko z Uniwersytetu Rzeszowskiego przedstawił problematykę zasady autonomii regulaminowej parlamentu w Polsce na tle porównawczym. Dr Nina Leśniak-Niedbalec, jako przedstawicielka Uniwersytetu Zielonogórskiego, podjęła się omówienia standardów tworzenia aktów prawa miejscowego z uwagi na prawo międzynarodowe. O wybranych konstytucyjnych gwarancjach ciągłości władzy państwowej rozprawił dr Michał Bartoszewicz z Politechniki Opolskiej. Zaś przedstawiciel zarówno nauki, jak i praktyki prawa r.pr. dr Paweł Kuczma z Uczelni Jana Wyżykowskiego w Polkowicach mówił o udziale czynnika społecznego w procedurze zmiany konstytucji.

Prof. zw. dr hab. Halina Zięba-Załużka z Uniwersytetu Rzeszowskiego

przewodniczyła piątemu zespołowi problemowemu, w którym tematem wiodącym były nowe wyzwania regulacji konstytucyjnej w ujęciu prawno-porównawczym. Wystąpienie prof. nadzw. dr hab. Viktorii Serzhanovej oraz mgr. Jana Plisa z Uniwersytetu Rzeszowskiego dotyczące pokoju jako wartości konstytucyjna ujętego w analizie prawno-porównawcza wybranych konstytucji państw europejskich, zainauguowało obrady tegoż zespołu. Następnie Przewodnicząca udzieliła głosu prof. nadzw. dr hab. Iwanowi Parubczakowi ze Lwowa, który dokonał prezentacji tematu „Znaczenie standardów demokratycznych w prawie konstytucyjnym państw europejskich”. Analizy porównawczej tendencji w zakresie konstytucyjnej regulacji prawa wyborczego podjął się prof. nadzw. Ivan Pankevych z Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki we Lwowie. Prof. nadzw. dr hab. Leszek Wiczorek z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z kolei przedstawił zagadnienie penitencjarnych standardów Rady Europy i ONZ w ocenie Komitetu do spraw Zapobiegania Torturom. Reprezentujący Uczelnię Jana Wyżykowskiego w Polkowicac prof. nadzw. dr hab. Rafał Czachor omówił zaś tryb zmiany konstytucji republik postradzieckich w ujęciu porównawczym. Obowiązek ochrony pluralistycznego charakteru społeczeństwa demokratycznego przez Państwo - Stronę Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności został obrany jako przedmiot rozważań czynionych przez dr hab. Monikę Florczak-Wątor z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Z kolei dr hab. Ewa Tura-Schwierskott z Geschäftsführerin und SchatzmeisterDeutsch-Polnische Juristen-Vereinigung w Berlinie, przedstawił aktualne zagadnienie polityki migracyjnej i regulacji prawnych w Republice Federalnej Niemiec. Natomiast dr Justyna Michalska z Uniwersytetu Zielonogórskiego zaprezentowała zagadnienie sądownictwa administracyjnego w państwach UE na wybranych przykładach. Strukturę samorządu terytorialnego w Polsce i w Niemczech omówił dr Tomasz Moll z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfantego w Katowicach. Dr Jacek Mazur, radca Prezesa w Najwyższej Izbie Kontroli prawil o międzynarodowych standardach organizacji i działania organów kontroli państwowej (ISSAIs). Z kolei mgr Stanisław Paruch z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach dokonał analizy zagadnienia jakim jest zasada pomocniczości na tle zjawiska europeizacji prawa ochrony praw człowieka.

Trzecia sesja plenarna pt. Ewolucja poglądów polskiej nauki prawa konstytucyjnego i rozwój międzynarodowych standardów demokratycznych a perspektywa zmian w Konstytucji RP zainauguowała obrady ostatniego dnia 59. Zjazdu. Jako pierwszy prelegent wystąpił prof. nadzw. dr hab. Jarosław Szymanek z Uniwersytetu Warszawskiego, prezentując zagadnienie pt. „Postulowane zmiany Konstytucji RP: zderzenie dążeń centrypetalnych i centryfugalnych w myśleniu o ustroju politycznym państwa”. W swoim wystąpieniu prof. Szymanek podniósł kwestię rewizji Konstytucji, która uznaje, że zmiana w konstytucji może mieć trzy podstawowe znaczenie. Po pierwsze, może to być formalna zmiana, która jest korektą oryginalnego tekstu Konstytucji. Po drugie, może być to praktyczna zmiana, która nie dotyka tekstu konstytucji i jest widoczna w praktyce jego stosowania. Po trzecie zmienić konstytucję poprzez interpretację konstytucyjną dokonaną przez sądy sądów konstytucyjnych.

Niezwykle obszerną problematykę, dotyczącą ustroju Rzeczypospolitej Polskiej na tle ewolucji konstytucjonalizmu państw Grupy Wyszehradzkiej, przedstawiła zaś prof. nadzw. dr hab. Ewa Popławska z Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie. Natomiast dr hab. Ryszard Piotrowski z Uniwersytetu Warszawskiego dokonał prezentacji tematu „Konstytucja i granice władzy suwerena w państwie demokratycznym”. Wystąpienie to stało się przyczynkiem do ożywionej dyskusji, w której prym wiódł przede wszystkim prof. zw. dr hab. Marian Grzybowski.

Zamknięcia 59. Zjazdu dokonał dyrektor Instytutu Prawa, Ekonomii i Administracji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach – prof. dr hab. Jerzy Jaskiernia. Podziękował on wszystkim zebranym uczestnikom Zjazdu, prelegentom i uczestnikom ożywionych dyskusji za wysoki merytoryczny poziom wystąpień oraz wkład w rozwój nauki polskiego prawa konstytucyjnego.